

ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν αὐγὴ ἢ τὸ δειλινὸ
ξέρω κάποιον πειρινὸ
ποῦ τρανὰ θὰ διαλαλήσῃ
τὴν ἀνατολὴ ἢ τὴ δύση.

Ἀπ' τὸ λόγγο, ἀπ' τὸ θουνὸ
θὰ σκορπίσῃ ἀλαργινὸ
στὶς πλαγιὰς τοῦ λόφου του,
στὰ χωριά, στὶς χώρες κάτω.

Κι' ὁ σκυτὸς ὁ δουλευτὴς
κάπου σκάφτιονας τὴ γῆς
θὰ σκουπίσῃ τὸν ἰδρῶ του
καὶ θὰ κάνει τὸ σιανρό του.

X. STRICH

CURIËL BUYSSE

ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Ἡ σκηνὴ ἦταν συντομή καὶ — αὐτὸ εἶναι, σίγουρα, παραδοξολογία — μαζὶ καὶ πολὺ ἀργοκίνητη καὶ πολὺ γοργή.

Μὲς στὴ μέση τοῦ νεοστρωμένου δρόμου τρία παιδάκια κυλιόντουσαν, παίζοντας, μὲς στὸν κίτρινο ἄμμο. Θαρρῶ πῶς τὰ βλέπω ἀκόμα αὐτὴ τὴ στιγμή μπροστά μου, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς θὰ τὰ βλέπω πάντοτε, καθὼς πάντοτε θὰ θυμᾶμαι τὴ σκηνὴ πού ἀκολούθησε. Τὸ ἓνα ἦταν ἓνα κοριτσάκι ἑπτὰ ὡς ὀχτὼ χρόνων, μ' ἓνα προσώπκι ροδοκόκκινο, μὲ κάτι μεγάλα ἀθῶα γαλανὰ μάτια, μαλλιά κατὰμαυρα καὶ πυκνὰ πού κρεμόντουσαν ἀταχτα στὸ λαιμό του καὶ τὰ μίγούλά του τᾶλλο ἓνα μαγκάκι τεσσάρων ὡς πέντε χρόνων, χοντροουλό, κόκκινο καὶ ξανθό, ἓνας κοντορεβιθοῦλης χωμένος μέσα σ' ἓνα μπαλωμένο πανταλονάκι, πάρα πολὺ φαρδὺ καὶ πάρα πολὺ ψηλὸ, πού τὸ κρατοῦσαν ψηλὰ κάτι τριμμένες τιράντες, ἔτσι πού κόντευε νὰ φτάνει ὡς τοὺς ὤμους του καὶ τὸ τρίτο ἓνα μικρούλι, δίχως ἡλικία, μὲ φουστανάκια, καθισμένο καταγίς, ἓνα ἀγαθὸ μωρὸ μὲ μεγάλα μάτια δίχως ἔκφραση, καὶ κατσαρὰ ξανθὰ μαλλιά.

Δὲν ξέρω τί παίζανε. Θαρρῶ τίποτα ἀνακάτευαν τὸν ἄμμο μὲ τὰ γεράκια τους τὰ λερωμένα, κυλιόντουσαν μὲς στοὺς ἡλιους, καὶ χαιρόντουσαν σὰ μικρὰ ζῶα τοῦ ἀέρα τὴν ἀνοιξιάντικη γλῶσσα. Κανένας δὲν ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ τὰ προσέχει· τὸ μικροσκοπικὸ χωριουδάκι φαινότανε βυθισμένο σ' ἓνα μακάριο μεσημερινὸν ὕπνο, τὰ λιγοστά του κάτασπρα ἀσβεστομαμένα σπιτάκια σὰν ἀπολησμονημένα δεξιὰ κι ἀριστερὰ τοῦ ἴσιου κι ἀτέλειωτου δρόμου, τοῦ φυτεμένου μὲ δυὸ δεντροσειρές ἀπὸ δξυές.

* * *

Καθισμένος στὸν ἴσιο, μπρὸς ἀπ' τὸ ἓνα καὶ μόνο μαγαζὶ τοῦ χωριοῦ, ἤμουν κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος μισοναρκωμένος, κουρασμένος ἀπ' τὴ μακρινή μου πορεία μὲ τὸ ποδήλατο. Εἶχα τρέξει, ἐκείνη τὴν ἔξοχη καὶ θερμὴν ἡμέρα τοῦ Μαγιοῦ, καμιά σαρανταριὰ χιλιόμετρα κι' εἶχα νὰ κάνω ἀκόμα ἄλλα τόσα γιὰ νὰ φτάσω στὸ

τέρμα τῆς ἐκδρομῆς μου. Ἦμουν μισοκοιμισμένος κι' ἐνωθὰ μιά γλῶσσα νὰ μοῦ πλημμυράει ὅλο μου τὸ κορμί, μὲ τὰ μάτια κλειστά, κρατώντας μιά μικρὴν ἐγγλέζικη πίπα στὸ στόμα, ἀπ' ὅπου κάθε τόσο φραβοῦσα μιά τοῦφα ἀπὸ καπνὸ. Κοντὰ μου ἦταν γεμμένη ἡ καλὴ μου μηχανή, ὁ γρήγορος τοῦ δρόμου σύντροφός μου.

* * *

Ξάφνου στριγγές φωνές τρόμου μὲ ξεπέταξαν ἀπὸ τὴ νάρκη μου. Μ' ἓνα πῆδημα βρέθηκα ὀρθός, καί, σὰν τὴν ἀστραπή, εἶδα ἓνα θέαμα πού μ' ἔκανε νὰ κερῶσω ἀπ' τὸν τρόμο καὶ νὰ μείνω σὰν καρφομένος στὴ θέση μου.

Στὸ δρόμο, ἀκριβῶς μπροστά μου, στὴν ἴδια θέση πού λίγο πρωτύτερα παίζανε τὰ παιδιά, περνοῦσε ἓνα ψηλὸ καὶ βαρὺ κάρρο, σκεπασμένο μ' ἓνα μαῦρο χοντρόπανο· ἓνα μεγάλο καστανὸ ἄλογο τὸ τραβοῦσε δίχως θόρυβο καὶ μὲ μαλακωμένους ἀπ' τὸν ἄμμο τρανταγμούς. Καὶ μὲ μιά ματιά, σὰν κάτω ἀπ' τὴν ἀναλαμπὴ μιᾶς ἀστραπῆς, ἐνῶ μὲ τρεμάμενα χέρια ἔσφιγγα τὰ μιλίγγια μου καὶ κρατοῦσα τὸ στόμα ἀνοιχτὸ ἀπὸ τρόμο γιὰ νὰ φωνάξω, δίχως νὰ μπορῶ νὰ βγάλω τὴν παραμικρὴ φωνή, εἶδα τὸν ἄμαξά νὰ κοιμᾶται ξαπλωμένος μὲ τὴν κοιλιά πάνω στὸ μαῦρο πανί, τὰ δυὸ μεγαλύτερα παιδιὰ, τὸ κοριτσάκι καὶ τὸ γόβρι νάχουν τραβιχτεῖ στὴν ἄκρη, καὶ τὸ μικρὸ, τὸ μωράκι, νάχει μείνει μόνο στὴ μέση τοῦ δρόμου, καθισμένο καταγίς, δίχως συνείδηση τοῦ φριχτοῦ κιντύνου. Δὲν εἶχα προφτάσει οὔτε νὰ κινήθω ἀπ' τὸν τόπο μου, ὅταν τὸ βαρὺ ἄλογο βρισκόταν ἀπάνω του!

Ὅμως ὄχι... δὲν ἦταν ἀπάνω του... ἴσια ἴσια τὴ στιγμή ὅπου νόμιζα πῶς θάντικρυζα τὸ παιδί φριχτὰ συντριμμένο, εἶδα τὸ καλὸ ζῶο νὰ σταματᾶ γιὰ μιά στιγμή, νὰ κατεβάξῃ τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ παιδί, σὰ γιὰ νὰ τὸ μυριστεῖ, κ' ὕστερα, ἀνοίγοντας τὰ μπροστινὰ καὶ τὰ πεινὰ του πόδια, νὰ περνᾶει ἀπὸ πάνω του μὲ τὸ κάρρο, δίχως νὰ τὸ ἀγγίξει.

* * *

Ξεφωνητὰ τρόμου, φασαρία, πόρτες πού ἀνοίγουν ὀρμητικά, τὰ γόβρι καὶ τὸ κοριτσάκι τρῶνε μπάτσους κι' οὐρλιάζουν καὶ μιά γυναῖκα τρέχει, ἀσπρη σὰν πανί, ἀναμαλλιασμένη, σὰν τρελλή καὶ σηκώνει, ἀνέγχιτο τὸ παιδί. Τότε ὁ ἄμαξας, πού ξυπνάει ἀπ' ὅλο αὐτὸ τὸ θόρυβο, πηδάει ἀπ' τὸ κάρρο του καί, κοιτάζοντας γύρῳ του, καταλαβαίνει τί ἔτρεξε καὶ ἀρχίζει νὰ μαστιγώνει μ' ὅλη του τὴ δύναμη τὸ ζῶο του, ξεστομίζοντας φριχτὲς βλαστήμιες κι' ἀναθεματισμούς.

Τότε μόνο μπαίνω καὶ γὼ στὴ μέση. Πετιέμαι μὲ δάκρια στὰ μάτια. Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ τότε στραγγάλισω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Ὅμως πρὶν ἀκόμα τὸν πιάσω, χωρὶς κι' ἐγὼ νὰ καταλάβω πῶς ἔγινε αὐτό, κι' οὔτε πῶς ἦταν δυνατό νὰ γίνει, γίνομαι ἡσυχος, εἰμαι ἐντελῶς ἡσυχος. Καὶ μὲ φωνὴ γλυκεῖα, γεμάτη καλωσύνη, τοῦ λέω, πιάνοντάς τον φιλικὰ ἀπ' τὸ μπράτσο:

— Φίλε μου, μὴν τὸ γτυπᾶς πὰ τὸ ζῶο. Ἐλα πὸ καλὰ νὰ πιεῖς μαζὶ μου ἓνα ποτηράκι.

Γνωρίζει καὶ μὲ βλέπει, παύει νὰ χτυπάει, μοῦ εἰχνεῖ ἓνα δύσπιστο βλέμμα πού ἀκόμα ἀστράφτει ἀπὸ

θυμό. Καί για μιὰ στιγμή περνάει μεταξύ μας ἕνα ἀνεξήγητο δρᾶμα. "Αν ξαναχτυπήσει, ἂν καὶ μόνο μιὰ φορά. Ξαναχτυπήσει τὸ ζῶο, θὰ χυθῶ καταπάνω του, θὰ τότε ξεπλώσω καταγίς, θὰ τότε στραγγαλίσω. Αὐτὸ τὸ νιώθω καλά, αὐτὸ εἶναι βέβαιο. "Αν δὲν ξαναχτυπήσει πιά, θὰ τότε συγχωρήσω, καὶ νιώθω πῶς ἔτσι θὰ κάνω μιὰ καλὴ πράξη, πῶς ὁ καλὸς μου ὁ τρόπος θὰ βάλλει σὲ κίνηση μέσα του, γιὰ πρώτη φορά, μιὰ χορδὴ φιλανθρωπίας καὶ συμπάθειας πού πολλές φορές, στὸ μέλλον, θὰ τήνε ξανανιώσει νὰ τρέμει μὲς στὸ στήθος του...

Δὲν ξαναχτυπᾷ ὅμως... Πρέπει νὰ διάβασε, μὲς στὴν παράξενη φλόγα τῶν ματιῶν μου, τὸ τί ἀναπόφευκτο θάκοιλουθοῦσε· θάβηκε μὲς στὴν ἀμόρφωτη ψυχὴ του, σὰν ἀπ' αἴγλημα κάποιου συμπαθητικοῦ ρευστοῦ, τὴν καλοσύνη καὶ τὴν συμπόνια πού ἀχιδοβολοῦσε ἀπ' τὴ δική μου. Ναι, μὲ μιὰ γλύνκανε τὸ πρόσωπό του, πετάει τὸ καμουτσίκι του μὲς στ' αἶμά-ξι καὶ σταματᾷ τῆλογο.

Γυρίζω καὶ φωνάζω μὲς ἀπ' τὸ πλῆθος, πού τώρα εἶχε μαζευτεῖ καὶ χειρονομοῦσε στὴ μέση τοῦ δρόμου, τὴ γυναῖκα τοῦ μαγαζιῶ καὶ τὶς παραγγέλνω δυὸ ποτήρια κρασί. "Υστερα πηγαίνω στ' αἶλογο, τοῦ ἀγκαλιάζω τὸ κεφάλι καὶ τὸ χαϊδεύω, τὸ χαϊδεύω τρέμοντας ἀπὸ συγκίνηση.

— Ἀμαξά! τοῦ λέω, μπορῶ νὰ τοῦ δώσω λίγη βρώμη, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Ὅπως ἀγαπᾷτε, κύριε, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος μὲ σιγανὴ φωνή, σὰν ντροπισασμένος.

Ἡ γυναῖκα ἔρχεται μὲ τὰ κρασιά· χτυποῦμε τὰ ποτήρια μας. Τῆς παραγγέλνω βρώμη γιὰ τὸ ζῶο καὶ σὲ λίγο τήνε φέρνει μέσα σ' ἕνα πανέρι.

Ὁ ἀμαξὰς βγάζει τὸ χαλινὸ ἀπ' τῆλογο του, κι' ἐνῶ αὐτὸ τρώει κριτσανίζοντας ἀδιάκοπα καὶ πεινασμένο ἀπ' τὸ πανέρι πού κρατᾷ στὸ ἀριστερό του χέρι, ἐγὼ μὲ τῆλο τοῦ χαϊδεύω ὅλοένα τὸ κεφάλι του καὶ τὴ χαίτη του. Τὸ χαϊδεύω μαλακά μαλακά, τὸ χαϊδεύω ὅλη τὴν ὥρα, ἀργὰ κι' ἀπανωτά, περνώντας τὸ χέρι μου πάλι ἀπ' τὰ ἴδια μέρη, καὶ μὲ μιάς, πνιγμένος ἀπὸ συγκίνηση, σὰν ἕνας κουτός, ἀρχίζω νὰ κλαίω. Δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὰ δάκρυα μου, τρέχουν μ' ὅλο πού πασκίζω νὰ τὰ καταπιῶ, τρέχουν ἀδιάκοπα καὶ βρέχουν τὰ τελευταῖα σπυριά τῆς βρώμης πού τὸ καλὸ ζῶο μαζεύει στὸ βάθος τοῦ πανεριοῦ, ψάχνοντας μὲ τὰ χεῖλιά του.

Ἐτελείωσε. Τὸ καλάθι εἶναι ἀδιανό, ὁ ἀμαξὰς περνάει πάλι στ' αἶλογο του τὸ χαλινὸ, τὸ κάρρο ξεκινάει. Τοῦ δίνω τὸ χέρι μου καὶ μαζί ἕνα ἀσημένιο δίφραγκο.

— Νά, πάρε νὰ πιεῖς πάλι κάνα ποτηράκι στὸ δρόμο.

Ὁ ἀμαξὰς δὲν εἶχε τὸ θάρρος πιά νὰ μοῦ μιλήσει μήτε νὰ μὲ κοιτάξει στὰ μάτια· τέτοια συγκίνηση εἶχε.

Στάθηκα ἀκόμα μιὰ στιγμή καὶ κοίταξα τὰμάξι ποῦφευγε. Κάτι ὅμως δὲ θὰ ἦταν στὴ θέση του, γιατί, ὅστερα ἀπὸ λίγο, ὁ ἀμαξὰς ξανακράτησε τὸ κάρρο του καὶ πήδησε καταγίς. Τὸν εἶδα νὰ ψάχνει μὲ τὸ χέρι του στὴ λαιμαργιὰ τοῦ αἰλόγου καὶ γάτι νὰ διορθώνει. Κι' ὅταν τελείωσε, πρὶν νάνέβει στὸ κάρρο του, χαϊδεψε τὸ ζῶο του στὴ χαίτη καὶ τοῦ χτύπησε μὲ τὴν παλάμη τὸ λαιμό, μαλακά, σὰν ἕνας

φίλος. "Υστερα ξανανέβηκε στὸ ἀμάξι του, καὶ τὸν εἶδα νὰ βγάζει κάτω ἀπ' τὸ μαῦρο σκέπασμα τὸ τρεμουλιαστὸ καμουτσίκι καὶ νὰ γράφει κήλους στὸν ἄερα, ψηλά, πάνω ἀπ' τῆλογο, φαιδρά, σὰν προστασία καὶ σὰν ἐνθάρρυνση, σὰν ἕνα τραγούδι.

Τότε στέναξα ξαλαφρωμένος κι' ἔφυγα ἀπὸ κεῖ.

(Μετάφρ. Κ. ΚΑΡΘ.)

ΑΡΑΒΙΚΑ

Α Π Ε Λ Π Ι Σ Ι Α

—Θές τὴν καρδιά μου; Τώρα πιά τὴν ἔχασα
Σὺ ξέρεις πὺ καλὰ ποιὸς μοῦ τὴν πήρε.

Θές ἄν ψυχὴ μου; Νά, ἀπ' τὸ Μάβρον "Αγγελο
νὰν τὴ γυρέψεις σὺ μονάχη σύρε.

—Καὶ πάρε τὰ σπαθιά τὰ γυρομαρμάρικα

Στὴν πόρτα σου, κακιά, νὰ μὲ καρφώσεις,
Μὰ πρῶτα τὴ μεγάλη Ἀγάτη μου ἀκουσε
καὶ γροῖκα τὴν καλὰ πρὶ μὲ σταδρώσεις.

—Τί νὰ τὴν κάνω τὴ μεγάλη Ἀγάτη σου

Ἀφοῦ ζητᾷς καὶ θέλεις νὰ πεθάνεις ; ...

—Γλυκὸ φιλάκι κάμε τὴν καὶ στείλε το
Τὸ πεθαμένο μου κορμὶ νὰ γειάνεις.

Β Α Σ Α Ν Α

Τὸ δέντρο πού στὴ γίς βαθύορριζο
ἔκιο πλατὺ στὸ στρατοκόπο δίνει
γέρνει ἀπ' τὸ σίφουνα βερέμικο
κι' ἔτσι γυρτὸ παντοτεινὰ θὰ μένει.

Κι' ἐγὼ σὰν τὸ δεντρί ἀντιστέκομαι
στὸν Πόνο, μὰ ἀπ' τὴ πύλη μοῦ ἔχει μένει
μιὰ θλίψη ἀπ' τὰ βαρεὰ τὰ βάσανα
πού θὰ μοῦ τὴ γιαιτρέψει μόνο Ἐκεῖνη.

Θ Α Γ Ε Ρ Α Σ Ω

Τοῦ Πάνου Δ. Τηγκόπουλου
πρὸ φοβᾷται τὰ γεράματα.

Τρέμω τὰ μάβρα γερατειὰ σὰ σκέφτομαι !...
Κι' ὅμως θὲ νᾶρθεῖ ἡ μέρα καὶ γιὰ μένα
πρὸ πιά δὲ θὰ τολμῶ μὲ κόρην ἔμμορφη
νὰ βγῶ, καὶ στὰ νερὰ τὰ ἱλαρωμένα

μαζὶ τῆς λίμνης δὲ θὰ καθρεφτίζομαι....

Θὲ νᾶρθεῖ μέρα ποῦτε τὰ φιλιὰ μου
κι' οὔτε στὰ στήθια τὰ πλατιά τὸ σφίξιμο

—σὰ σὲ μιὰ ἀσπίδα—θὰ ποθοῦν στὴν ἀγκαλιά μου.

Καὶ τὴ κορμοστασιά μου τὴ λεβέντικη
κι' οὔτε τὶς πλάτες πιά δὲ θὰ θαμάζουν !...

Τρέμω τὰ δόλια γερατειὰ σὰ σκέφτομαι,
φαρμάκι μέσα στὴ καρδιά μου στάζουν !...

Θὲ νᾶρθεῖ ἡ μέρα πού βαρὺς κι' ἀνήμπορος
γιὰ μιὰ γυναῖκα νὰ μονομαχήσω,
δὲ θὰ καφεκιέμαι γιὰ τὴ σβελτωσύνη μου
κι' οὔτε θὰ λέγω πιά πῶς θὰ νικήσω.

Θὲ νᾶρθεῖ μέρα ἄχ! ναι πού μόνος μου
στῆς λίμνης τὸν καθρέφτη τὸ γιγαλτό
θὰ σκύβω μὲ τοῦ πόνου τὸ χαμόγελο
γιὰ τὸν ἀνθὸ τῆς Νιότης τὸ φεγγάτο.

Σάμος Βαθύ.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑ'Ι'ΣΚΑΚΗ